МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ
Факультет № 6
Кафедра соціології та психології

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни **«Методика викладання у вищій школі»**
обов'язкових компонент
освітньої програми другого (магістерського) рівня вищої освіти

053 Психологія (практична психологія)

Харків 2019

ЗАТВЕРДЖЕНО
Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 28.08.2019 №7

СХВАЛЕНО
Вченою радою факультету № 6
Протокол від 28.08.2019 №7

ПОГОДЖЕНО
Секцією Науково-методичної ради
ХНУВС з гуманітарних та соціально-
економічних дисциплін
Протокол від 28.08.2019 №7

Розглянуто на засіданні кафедри соціології та психології
(протокол від 28.08.2019 №7)

Розробник: професор кафедри соціології та психології, доктор педагогічних наук, професор Тюріна В.О.

Рецензенти:
Данченко І.О. – доктор педагогічних наук, доцент кафедри ЮНЕСКО «Філософія людського спілкування та соціально-гуманітарних дисциплін» Харківського національного технічного університету сільського господарства ім. Петра Василенка, кандидат педагогічних наук, доцент;
Федоренко О.І. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри психології і педагогіки факультету №3 Харківського національного університету внутрішніх справ, доктор педагогічних наук, професор.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Шифри та назви галузі знань, код та назва спеціальності, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS – 3,0 Загальна кількість годин – 90 Кількість тем – 5	05 Соціальні та поведінкові науки; 053 Психологія; другий (магістерський) рівень вищої освіти	Навчальний курс – 1. Семестр – 1. Види контролю: екзамен.
Розподіл навчальної дисципліни за видами занять:		
денна форма навчання Лекції – 10; Семінарські заняття - 0; Практичні заняття – 20 ; Лабораторні заняття – 0; Самостійна робота – 60; Індивідуальні завдання: Курсова робота – 0 Реферати – 0; семестр №1		заочна форма навчання Лекції – 6; Семінарські заняття – 0; Практичні заняття - 8 Лабораторні заняття – 0; Самостійна робота – 76; Індивідуальні завдання: Курсова робота – 0 Реферати – 0; семестр №1

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни «Методика викладання у вищій школі» є оволодіння студентами різноманітними методами і прийомами навчання та викладання, використання наочності, засобів навчання, проблемних і пізнавальних задач, систем вправ, комп'ютерних засобів навчання, методів активного навчання, ігрових методів навчання тощо. Вивчення методики викладання психології передбачає оволодіння уміннями планування заняття, діяльності викладача та діяльності студентів на заняттях та у позааудиторній діяльності, уміннями організовувати навчальний матеріал, розподіл навчального матеріалу, уміння планувати управління навчально-пізнавальною діяльністю студентів, уміння раціонально організовувати навчально-пізнавальну діяльність студентів на лекційних, семінарських та практичних заняттях; формування уміння викладати навчальний матеріал з врахуванням психологічних закономірностей сприймання, засвоєння, збереження у пам'яті одержаної навчальної інформації та ефективного вилучення її з пам'яті.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Методика викладання у вищій школі» є оволодіння системою знань про психологічні особливості різних форм та методів навчання (навчання як викладання; навчання як

стимулювання пізнавальних потреб та інтересів, навчання як організація пізнавальної діяльності, як формування пізнавальної активності та самостійності; навчання як організація проблемного, програмованого, розвивального та інших видів і типів навчання); про залежність якості засвоєння навчального матеріалу від вибору форм, методів та засобів навчання; про підготовку викладача до проведення лекційних, семінарських, практичних, лабораторних занять, про структуру навчального матеріалу тощо.

Міждисциплінарні зв'язки: «Педагогіка», «Загальна психологія», «Педагогічна психологія», «Вікова психологія», «Дидактика», «Психологія пізнавальної сфери», «Соціальна педагогіка».

Очікувані результати навчання: згідно з вимогами освітньої програми здобувачі вищої освіти повинні:

знати:

- проблеми та напрямки розвитку української та світової методики викладання психологічної науки у ВНЗ;
- предмет, структуру і принципи методики викладання психології;
- сучасні форми, принципи та методи, що використовує методика викладання психології у ВНЗ;
- основні категорії методики викладання у ВНЗ;
- методи формування та стимулювання свідомості особистості;
- основні закономірності педагогічного процесу у ВНЗ;
- структуру та організацію процесу навчання;
- шляхи підвищення ефективності навчального процесу на заняттях з психології.
- методи, прийоми та засоби здійснення навчально-пізнавальної діяльності особистості;
- принципи навчання, що реалізуються при викладанні та навчанні психології
- технологію підготовки викладача до занять з психології;
- основні форми організації навчально-пізнавальної діяльності;
- психолого-педагогічні основи раціональної організації навчально-пізнавальної діяльності студентів;
- методи і прийоми проблемного та активного навчання;

На основі одержаних знань студенти повинні **вміти:**

- складати план вивчення певної теми;
- визначати мету, завдання, тип та структуру заняття;
- орієнтуватися у системі категорій, що використовуються методикою викладання психології у ВНЗ;
- обґрунтовано вибирати методи та засоби навчання;
- складати план-конспект заняття;
- добирати ілюстративний матеріал;
- організовувати навчально-виховний процес на заняттях з психології;
- враховувати індивідуально-психологічні особливості людини в процесі навчання, професійній діяльності;

- використовувати методи і прийоми проблемного і активного навчання;
- застосовувати методи контролю та самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності;
- здійснювати психолого-педагогічний аналіз проведеного заняття;
- здійснювати контроль та оцінку знань з психології;
- оцінювати ефективність навчально-виховного процесу.

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Предмет, цілі і завдання дисципліни «Методика викладання у вищій школі».
Предмет, цілі і завдання методики викладання психології у ВНЗ. Сучасна психологічна освіта. Історія розвитку та становлення педагогічної думки.
Тема 2. Реалізація принципів методів і прийомів навчання у процесі викладання психології у вищій школі. Процес навчання психології. Форми організації навчальної роботи при навчанні психології. Підготовка до організації процесу засвоєння знань.. Керування самостійною роботою студентів.
Тема 3. Раціональна організація навчально-пізнавальної діяльності студентів. Структура навчально-пізнавальної діяльності. Пізнавальна мета; перспективна пізнавальна задача. Психолого-педагогічні основи раціональної організації навчально-пізнавальної діяльності студентів. Організація навчального матеріалу.
Тема 4. Методика підготовки та проведення занять з психології у ВНЗ.
Методика підготовки та проведення лекції. Методика підготовки та проведення семінарського (практичного) заняття. Контроль у навчальному процесі.
Тема 5. Використання методів проблемного та активного навчання в процесі викладання у ВНЗ.
Проблемне навчання; методи проблемного навчання. Способи створення навчальних проблемних ситуацій. Формування позитивної пізнавальної мотивації. Методи активного навчання, їх використання в процесі викладання психології у ВНЗ.

4. Структура навчальної дисципліни

4.1.1. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами (денна форма навчання)

Номер та назва навчальної теми	Кількість годин, відведених на вивчення навчальної дисципліни						Література, сторінки	Вид контролю
	Всього	з них:						
		лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота		
Семестр № _1____								
Тема № 1 Предмет, цілі і завдання дисципліни «Методика викладання у вищій школі».	14	2		2		10	5,9,11, 15,16,17,	Екзамен
Тема № 2 Реалізація принципів методів і прийомів навчання у процесі викладання психології у вищій школі.	16	2		4		10	5,9,11, 15,16,17,	
Тема № 3 Раціональна організація навчально-пізнавальної діяльності студентів.	18	2		4		12	5,9,11, 15,16,17,	
Тема № 4 Методика підготовки та проведення занять з психології у ВНЗ.	22	2		6		14	5,9,11, 15,16,17,	
Тема 5. Використання методів проблемного та активного навчання в процесі викладання у ВНЗ.	20	2		4		14	5,9,11, 15,16,17,	
Всього за семестр	**90**	10		20		60		

4.1.2. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами (заочна форма навчання)

Номер та назва навчальної теми	Кількість годин, відведених на вивчення навчальної дисципліни						Література, сторінки	Вид контролю
	Всього	з них:						
		лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота		
Семестр № _1____								
Тема № 1 Предмет, цілі і завдання дисципліни «Методика викладання у вищій школі». Тема № 2 Реалізація принципів методів і прийомів навчання у процесі викладання психології у вищій школі.	32	2		2		28	5,9,11, 15,16,17,	**Екзамен**
Тема № 3 Раціональна організація навчально-пізнавальної діяльності студентів. Тема № 4 Методика підготовки та проведення занять з психології у ВНЗ.	36	2		2		32	5,9,11, 15,16,17,	
Тема 5. Використання методів проблемного та активного навчання в процесі викладання у ВНЗ.	22	2		4		16	5,9,11, 15,16,17,	
Всього за семестр	**90**	6		8		76		

4.1.3. Завдання на самостійну роботу

Завдання, що виносяться на самостійну роботу			Література:
Тема № 1 Предмет, цілі і завдання дисципліни «Методика викладання у вищій школі».			
	1	Скласти конспект лекції за темою	Базова: 5,9,11, 15,16,17,
Тема № 2 Реалізація принципів методів і прийомів навчання у процесі викладання психології у вищій школі.			
	1	Проаналізувати використання методів і прийомів навчальної діяльності на заняттях за обраною навчальною темою	Базова: 5,9,11, 15,16,17,
Тема № 3 Раціональна організація навчально-пізнавальної діяльності студентів.			
	1	Розробити приклади використання прийомів раціональної організації навчально-пізнавальної діяльності студентів	Базова 5,9,11, 15,16,17,
Тема № 4 Методика підготовки та проведення занять з психології у ВНЗ.			
	1	Скрасти план лекційного, семінарського та практичного занять за обраною навчальною темою	Базова: 5,9,11, 15,16,17,
Тема № 5 Використання методів проблемного та активного навчання в процесі викладання у ВНЗ.			Базова: 5,9,11, 15,16,17,
	1	Розробити запитання, що забезпечують виникнення навчальної проблемної ситуації	Базова: 5,9,11, 15,16,17,
	2	Розробити приклади використання на заняттях з психології методів активного навчання	Базова: 5,9,11, 15,16,17

5. Індивідуальні завдання

5.1.1. Теми самостійних робіт

1. Розробити приклади використання прийомів раціональної організації навчально-пізнавальної діяльності студентів
2. Розробити приклади використання на заняттях з психології методів активного навчання
3. Скласти план лекційного, семінарського та практичного занять за обраною навчальною темою з психології
4. Розробити самостійно тематичний план за обраною навчальною темою
5. Розробити запитання, що забезпечують виникнення навчальної проблемної

ситуації

5.1.2. Теми курсових робіт

Не передбачено

5.1.3. Теми наукових робіт

Не передбачено

6. Методи навчання

Навчання з дисципліни проходить у формі: лекцій і практичних занять, а також самостійної та індивідуальної роботи.

Лекційні заняття передбачають розгляд основних теоретичних положень методики викладання психології.

Практичні заняття проводяться у формі обговорення лекційного матеріалу, його практичного застосування під час вивчення конкретної теми з психології, виконання практичних завдань.

Самостійна робота за кожною темою передбачає:
конспектування лекцій та самостійне опрацьовування лекційного матеріалу за власним конспектом лекцій; *вивчення:* - наукової літератури за темою; роботу з словниками, періодичними виданнями; складання таблиць; виконання схематичних завдань та інше, розробку планів лекцій, семінарських та практичних занять з психології.

Індивідуальна робота передбачає підготовку тематичних повідомлень та виконання практичних завдань; виконання індивідуальних завдань.

7. Перелік питань та завдань, що виносяться на підсумковий контроль *(екзамен):*

Питання до екзамену

1. Предмет та цілі „Методики викладання у вищій школі”.
2. Місце „Методики викладання у вищій школі”. у системі наук та зв’язок з ними.
3. Напрямки розвитку та проблеми „ Методики викладання у вищій школі ”.
4. Психологічна теорія навчальної діяльності.
5. Структура навчально-пізнавальної діяльності
6. Пізнавальні мотиви; способи їх формування.
7. Мета та завдання навчальної діяльності .
8. Пізнавальна мета; її роль в організації навчально-пізнавальної діяльності.
9. Мотивація особистості та процес навчання. Мотиви навчання.
10. 13.Проблемна пізнавальна задача.
11. Проблемна задача, проблемне опитування, проблемне завдання.
12. Методи проблемного навчання.
13. Методи активного навчання.

14. Способи створення проблемних навчальних ситуацій
15. Аналіз сучасних концепцій активних методів навчання.
16. Раціональна організація навчального матеріалу.
17. Методи інтерактивного навчання (евристична бесіда, дискусія, „мозковий штурм”, „круглий стіл”,”ділова гра”, конкурси практичних робіт та ін).
18. Типи і структура навчальних занять.
19. Форми організації навчально-пізнавальної діяльності у ВНЗ.
20. Актуалізація опорних знань.
21. Методика підготовки та проведення лекції.
22. Методика підготовки та проведення практичного заняття.
23. Методика підготовки та проведення семінару.
24. Організація та управління навчальною дискусією.
25. Характеристика оцінки, відмітки як складової частини контролю
26. Критерії оцінювання знань, вмінь та навичок учнів.
27. Організація контролю та корекції знань з психологічних дисциплін.
28. Методичні прийоми забезпечення ефективності педагогічного контролю.
29. Організація самостійної роботи студентів.
30. Випереджальне навчання; його організація.

8. Критерії та засоби оцінювання результатів навчання здобувачів

Контрольні заходи включають у себе поточний та підсумковий контроль.

Поточний контроль.

До форм поточного контролю належить оцінювання:

- рівня знань під час семінарських та практичних занять;
- якості виконання індивідуальної та самостійної роботи.

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських та практичних занять і має за мету перевірку засвоєння знань, умінь і навичок студентом з навчальної дисципліни.

У ході поточного контролю проводиться систематичний вимір приросту знань, їх корекція. Результати поточного контролю заносяться викладачем до журналів обліку роботи академічної групи за національної системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Оцінки за самостійну та індивідуальну роботи виставляються в журнали обліку роботи академічної групи окремою графою за національною системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»). Результати цієї роботи враховуються під час виставлення підсумкових оцінок.

При розрахунку успішності студентів враховуються такі види робіт: навчальні заняття (семінарські та практичні); самостійна та індивідуальна роботи (виконання домашніх завдань, ведення конспектів першоджерел та робочих зошитів, підготовка наукових робіт, публікацій, виступи на наукових конференціях, семінарах та інше); контрольні роботи (виконання тестів, контрольних робіт у вигляді, передбаченому в робочій програмі навчальної дисципліни). Вони оцінюються за національною системою оцінювання

(«відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Результат навчальних занять за семестр розраховується як середньоарифметичне значення з усіх виставлених оцінок під час навчальних занять протягом семестру та виставляється викладачем в журналі обліку роботи академічної групи окремою графою.

Результат самостійної роботи за семестр розраховується як середньоарифметичне значення з усіх виставлених оцінок з самостійної роботи, отриманих протягом семестру та виставляється викладачем в журналі обліку роботи академічної групи окремою графою.

Студент, який отримав оцінку «незадовільно» за навчальні заняття або самостійну роботу, зобов'язаний перескласти її.

Загальна кількість балів (оцінка), отримана студентом за семестр перед підсумковим контролем, розраховується як середньоарифметичне значення з оцінок за навчальні заняття та самостійну роботу, та для переводу до 100-бальної системи помножується на коефіцієнт **10**.

Загальна кількість балів (перед підсумковим контролем) = ((***Результат навчальних занять за семестр*** + ***Результат самостійної роботи за семестр***) / 2) *10

Підсумковий контроль.

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на певному ступені вищої освіти або на окремих його завершених етапах.

Для обліку результатів підсумкового контролю використовується поточно-накопичувальна інформація, яка реєструються в журналах обліку роботи академічної групи. Результати підсумкового контролю з дисциплін відображуються у відомостях обліку успішності, навчальних картках студентів, залікових книжках. ***Присутність студентів на проведенні підсумкового контролю (заліку, екзамену) обов'язкова.*** Якщо студент не з'явився на підсумковий контроль (залік, екзамен), то науково-педагогічний працівник ставить у відомість обліку успішності відмітку «не з'явився».

Підсумковий контроль (екзамен, залік) оцінюється за національною шкалою. Для переводу результатів, набраних на підсумковому контролі (екзамені, заліку), з національної системи оцінювання в 100-бальну вводиться коефіцієнт **10**, таким чином максимальна кількість балів на підсумковому контролі (екзамені, заліку), які використовуються при розрахунку успішності курсантів (студентів, слухачів), становить - **50**

Підсумкові бали з навчальної дисципліни визначаються як сума балів, отриманих здобувачем протягом семестру та балів, набраних на підсумковому контролі (екзамені, заліку).

Підсумкові бали навчальної дисципліни = ***Загальна кількість балів (перед підсумковим контролем)*** + ***Кількість балів за підсумковим контролем***

Студент, який під час складання підсумкового контролю отримав оцінку «незадовільно», складає підсумковий контроль (екзамен, залік) повторно. Повторне складання підсумкового контролю (екзамену, заліку) допускається не більше двох разів з кожної навчальної дисципліни, у тому числі один раз – викладачеві, а другий – комісії, що створюється навчально-науковими інститутами (факультетами). Незадовільні оцінки виставляються тільки в відомостях обліку успішності. Студентам, які отримали не більше як дві незадовільні оцінки (нижче ніж 60 балів) з навчальної дисципліни, можуть бути встановлені різні строки ліквідації академічної заборгованості, але не пізніше як за день до фактичного початку навчальних занять у наступному семестрі. Студенти, які не ліквідували академічну заборгованість у встановлений термін, відраховуються з Університету. Особи, які одержали більше двох незадовільних оцінок (нижче ніж 60 балів) за підсумковими результатами вивчення навчальних дисциплін з урахуванням підсумкового контролю, відраховуються з Університету.

Критерії оцінювання результатів роботи студентів під час поточного контролю *(роботу на практичних заняттях, виконання самостійних навчальних завдань)* та підсумкового контролю.

Робота під час навчальних занять	**Самостійна робота**	**Підсумковий контроль**
Отримати не менше 4 позитивних оцінок	1.Визначити принципи навчання. Обґрунтувати та довести існування взаємозв’язку та взаємозалежності принципів навчання. 2.Визначити методи навчання, які були використані на заняттях (тема за вибором слухача магістратури) 3. Скрасти план лекційного, семінарського та практичного занять за обраною навчальною темою 4. Розробити запитання, що забезпечують виникнення навчальної проблемної ситуації 5. Розробити приклади використання на заняттях з психології методів активного навчання. 6. Розробити приклади використання прийомів раціональної організації навчально-пізнавальної діяльності студентів	Отримати за підсумковий контроль не менше 30 балів

9. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90 – 100	Відмінно (“зараховано”)	A	**„Відмінно”** – теоретичний зміст курсу освоєний **цілком,** необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, **всі** навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, **виконані** в повному обсязі, відмінна робота без помилок або з однією незначною помилкою.
82 – 89	Добре (“зараховано”)	B	**„Дуже добре”** – теоретичний зміст курсу освоєний **цілком**, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом **в основному** сформовані, **всі** навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, **виконані**, якість виконання **більшості** з них оцінено числом балів, близьким до **максимального,** робота з двома-трьома незначними помилками.
75 – 81		C	**„Добре”** – теоретичний зміст курсу освоєний **цілком**, практичні навички роботи з освоєним матеріалом **в основному** сформовані, **всі** навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, **виконані**, якість виконання **жодного** з них **не оцінено мінімальним** числом балів, деякі види завдань виконані **з помилками,** робота з декількома незначними помилками або з однією–двома значними помилками.
68 –74	Задовільно (“зараховано”)	D	**„Задовільно”** – теоретичний зміст курсу освоєний **неповністю**, але **прогалини не носять істотного** характеру, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом **в основному** сформовані, **більшість** передбачених програмою навчання навчальних завдань **виконано, деякі** з виконаних завдань містять **помилки,** робота з трьома значними помилками.
60 – 67		E	**„Достатньо”** – теоретичний зміст курсу освоєний **частково, деякі** практичні навички роботи **не сформовані, частина** передбачених програмою навчання навчальних завдань **не виконана,** або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до **мінімального**, робота, що задовольняє мінімуму критеріїв оцінки.
35–59	Незадовільно („не зараховано”)	FX	**„Умовно незадовільно”** – теоретичний зміст курсу освоєний **частково**, необхідні практичні навички роботи **не сформовані, більшість** передбачених програм навчання, навчальних завдань **не виконано**, або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до **мінімального**; при **додатковій самостійній** роботі над матеріалом курсу **можливе підвищення якості** виконання навчальних завдань (**з можливістю повторного складання**), робота, що потребує доробки
1–34		F	**„Безумовно незадовільно”** – теоретичний зміст курсу **не освоєно**, необхідні практичні навички роботи **не сформовані, всі виконані** навчальні завдання містять грубі **помилки, додаткова самостійна** робота над матеріалом курсу **не приведе** до значимого **підвищення якості** виконання навчальних завдань, робота, що потребує повної переробки

10. Рекомендована література (основна, допоміжна), інформаційні ресурси в Інтернеті

Основна:

1. Аверин В.А. Психология личности. / В.А.Аверин — СПб, 1999.
2. Ананьев Б.Г. Психология человека. Избранное. / Б.Г.Ананьев.— СПб, 1997.
3. Андреева Г.М. Психология социального познания. / Г.М.Андреева — М.: Аспект Пресс, 1997.
4. Асмолов А.Г. Психология личности. / А.Г.Асмолов— М., 1990.
5. Бадмаєв Б.Ц. Методика преподавания психологии. Б.Ц.Бадмпев - М.-2000.
6. Басова Н.В. Педагогика и практическая психология. /Н.В.Басова - Ростов на Дону :Фенікс, 2000.
7. Бодалев А.А. Психология о личности. / А.А.Бодалев — М.: Изд-во МГУ, 1988.
8. Братусь Б.С. Аномалии личности / Б.С.Братусь — М., 1988.
9. Волкова Н.П. Педагогіка: посібник. / Н.П.Волкова - К.:АКАДЕМІЯ, 2003. -576с.
10. Выготский Л.С. Собрание сочинений. В 6т. / Л.С.Выготский— М.: Педагогика, 1982-1984.
11. Гальперин П.Я. Введение в психологию. / П.Я.Гальперин — М.: МГУ, 1976.
12. Гальперин П.Я. К учению об интериоризации // Вопросы психологии, 1996.— №6.
13. Гальперин П.Я. Психология мышления и учение о поэтапном формировании умственных действий // Исследования мышления в советской психологии / Отв.ред. Е.В.Шорохова.— М.: Наука, 1966.
14. Гамезо М.В., Домашенко И.А. Атлас по психологии: Учебное пособие для студентов. / М.В.Гамезо, И.А.Домашенко — М.: Просвещение, 1986.
15. Граф В., Ильясов Н.Н., Ляудис В.Я. Основы организации учебной деятельности и самостоятельной работы студентов/ В.Граф, Н.Н.Ильясов, В.Я.Ляудис. - М.: Изд-во МГУ, 1981.-79 с.
16. Карандешев В.Н. Методика преподавания психологи / В.Н.Карандешев – С-Пб: Питер, 2006.-249с.
17. Лернер И.Я. Дидактические основы методов обучения. / И.Я.Лернер - М., 1981.
18. Ляудис В.Я. Методика преподавания психологи /В.Я.Ляудис - М.: Изд-во МГУ, 1989.-77 с.
19. Реан А., Бордовская Н., Розум С. Психология и педогогика. / А.Реан, Н.Бордовская, С.Розум – С-Пб: Питер, 2006.- 432с.
20. Савин Н.В. Методика преподавания педагогики. / Н.В.Савин. – М.: Просвещение, 1987.-207 с.
21. Оконь В. Введение в общую дидактику. / В.Оконь – М.,1990.
22. Подласый И.П. Педагогика.Новый курс: Учебник для студ. пед. вузов: в 2 кн. / П.И.Подласый - М.:ВЛАДОС,1999. – Кн. 1.С.
23. Харламов И.Ф. Педагогика. / И.Ф.Харламов. - М.: Юристъ, 1997.

Додаткова:

1. Активные методы в природоохранном образовании. - М.: Изд-во Моск. Ун.-та.-54 с.
2. Активные методы обучения. Метод. Рекомендации для учителей, преподавателей, студентов. - Харьков, ХГУ, 1990.-32 с.
3. Андреева Г.М. Социальная психология. / Г.М.Андреева. - М., 2001.- 377с.
4. Бандурка А.М., Бочарова С.П., Землянская Е.В. Юридическая психология / А.М.Бандурка, С.П.Бочарова, Е.В.Землянская - Х., 2002.-639с.
5. Балаев А.А. Активные методы обучения. / А.А.Балаев. - М.: Профиздат, 1986.
6. Бодалев А.А. Личность и общение / А.А.Бодалев. - М.: Пед-ка, 1983.-271 с.
7. Васильєв В.П. Юридическая психология. / В.П.Васильев – С-Пб; ПИТЕР,1997.-656с.
8. Годфруа Ж. Что такое психология? В 2т. / Ж.Годфруа — М., 1992.
9. Гримак Л.П. Резервы человеческой психики. / Л.П.Гримак.— М.: Политиздат, 1989.
10. Емельянов Ю.Н. Активное социально-психологическое обучение. / Ю.Н.Емельянов - Л.: Изд-во ЛГУ, 1985.
11. Еникеев М.И. Юридическая психология / М.И.Еникеев - М., 2001.-501с.

12. Изард К.Э. Психология эмоций./ К.Э.Изард — СПб: Питер, 1999.
13. Ильин Е.П. Мотивация и мотивы. / Е.П.Ильин — СПб: Питер, 2000.
14. Ильин Е.П. Психология воли. / Е.П.Ильин — СПб: Питер, 2000.
15. Ильин Е.П. Искусство обучения. / Е.П.Ильин – М.,1982.
16. Леонтьев А.А. Психология общения. / А.А.Леонтьев.— М.: Смысл, 1997.
17. Леонтьев А.Н. Деятельность. Сознание. Личность / А.Н.Леонтьев — М.: Изд-во МГУ, 1977.
18. Ломов Б.Ф. Методологические и теоретические проблемы психологии. / Б.Ф.Ломов — М.: Наука, 1984.
19. Ломов Б.Ф. О путях развития психологии // Вопросы психологии, 1978.— №5.
20. Ломов Б.Ф. О системном развитии в психологии // Вопросы психологии, 1975.— №2.
21. Петровский А.В., Ярошевский М.Г. Психология: Учебник. / А.В.Петровский, М.Г.Ярошевский — М.: Академия, 1998.
22. Сохор А.М., Яковлев Н.М. Методика и техника урока в школе. /А.М.Сохор, Н.М.Яковлев -М.: Просвещение, 1985.
23. Скалова Я. Методология и методы педагогических исследований. / Я.Скалова - М.,1989.
24. Семиченко В.А. Шляхи підвищення ефективності вивчення психології. / В.А.Семиченко - К., 1997.
25. Синельников Р.Д., Синельников Я.Р. Атлас анатомии человека. / Р.Д.Синельников, Я.Р.Синельников – М.: Медицина, 1990. – Т. 3.
26. Свиридов О.І. Анатомія людини /за ред. І.І.Бобрика/. – Київ: Вища школа, 2000. – 399 с.
27. Теории личности. Хрестоматия / Под ред. Д.Я.Райгородского.— Самара: Бахрах, 1999.
28. Хьелл Л., Зиглер Д. Теории личности. Л.Хьелл, Д.Зиглер — СПб.: Питер, 1997.

10.3. Інформаційні ресурси

Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. http://www.nbuv.gov.ua/
Метапошукова система NDLTD (The Networked Digital Library of Theses and Dissertations), www.**ndltd**.org/resources. Забезпечує пошук повнотекстових дисертацій чи інформацію щодо дисертацій обмеженого доступу серед 4 млн. документів. Мова - англійська
Пошукова система OATD (Open Access Theses and Dissertations), www.**ndltd**.org/resources. Надано у відкритому доступі дисертації та дипломні роботи співробітників та студентів більш ніж 1 тисячі дослідницьких інститутів, університетів, коледжів. Мова: англійська.
Пошукова система DART- Europe, liber**europe**.eu/**dart-europe**-e-theses-portal. Надано у відкритому доступі дисертації з бібліотек Європи. Представлено більш ніж 500 тис. робіт вчених з 600 університетів 28 країн Європи. Мова:англійська та інші європейські.
Пошукові бази університетів Гетеборга, Умео та Стокгольма (Швеція) , www.**dissertations.se,** www.diva-portal.org. Надано більш ніж 50 тис. дисертацій шведських дослідників. Відкритий доступ більш ніж до половини робіт. Мова – англійська та інші європейські.
PQDT Open — база даних компанії ProQuest's UMI Dissertation Publishing, **pqdtopen**.proquest.com. Надано у відкритому доступі більш ніж 25 тис. дисертацій. Мова - англійська..
theses.fr - Проект інформаційного забезпечення вищої освіти за підтримкою міністерства освіти Франції, www.**theses.fr**. Надано відкритий доступ більш ніж до 30 тис. робіт. Мови- англійська, французська.